

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

پیشگام
۱۱ می ۲۰۲۴

د بنسټپالانو له خونړیو منگولو څخه د ژغورنې لار

د ملي - دموکراتیکو ځواکونو یووالی دی

افغانان له لسیزو راپدېخوا د فاشیستو بنسټپالانو په منگولو کې کریري، د دې کړاو یو لامل، د ملي او دموکراتیکو ځواکونو د گډې جبهې نشتون دی. همدا بنسټپالان دي، چې کله د جهادي او کله هم د طالب او داعش په جامه کې، د ستمگرو بهرنیو ځواکونو او د سیمې د مرتجعي دولتونو د بنسټپالانګرانه سیاست د پلي کېدلو لپاره ستمخپلي افغانان وژني او ربړوي.

په دې وخت کې د بنسټپالانو درې ډلې، په بېلابېلو کچو افغانان ربړوي. طالبان، جهاديان او داعشیان هغه درې فاشیستي بنسټپالې ډلې دي، چې ټول د بلوسگرو دولتونو مرییان دي. دا درې ډلې د ولسونو د غلیمانو په جبهې کې ځای لري. طالبان، جهاديان او داعشیان، چې ټول مذهبي فاشیستان دي، نه یوازې دا چې د بېوزلو خلکو گټې تامینولی نشي، بلکې دنده او ماموریت یې د خلکو وژل، ربړول او لوټل دي؛ له همدې سره خپل انګلي ژوند پایي. نو پوښتنه دا ده چې د بېوزلو ولسونو او پرگنو د گټو ملاتړي څوک دي؟ په لنډو کې ویلو شوو، چې د خلکو د ریښتني آزادی او هوساینې ملاتړي ملي - دموکراته انسانان دي، هغه انسانان دي، چې په برابرۍ او انسانیت باور لري او ستم خپلو ته هوساینه او آزادی غواړي او له ټولني څخه د ستم او زبېښاک ټولول خپله دنده ګڼي.

خو چا ته ملي - دموکرات ویلی شوو؟

دا پوښتنه په اوسنیو شرایطو او حالاتو کې، چې یو شمېر کسان خان ته ملي - دموکرات وايي، یوه مهمه پوښتنه ده. لیدل کېږي، چې د امریکا او لودبڅ تېر ګوداګیان او د سیمې د ځینو هېوادونو لاسپوڅي ځانونه ملي - دموکراتان ګڼي او د جمهوریت کوکاري وهي. همدا ډول، جهاديان هم د ملیتوب او دموکرات توب ادعا لري او د «ملي» تر نام لاندې یې ګڼي شوراګانې او جبهې جوړې کړي دي. د دې تر څنګ طالبان هم د اسلام په چوکاټ کې ځانونه د «ملي» منافع مجاهدین ګڼي او داسې نورې ډلې ټپلې هم شته چې ځانونه ملي - دموکراتان ګڼي.

خو د بنسټپالانو د بېلابېلو مذهبي څېلو او د بهرنیو ستمگرو د لاسپوڅو، ملي - دموکراتیکه ادعا یوه ابته او بېهوده ادعا ده، چې د ملت د دوکه کولو او د خپلو گټو د خونديتوب په موخه یې کوي. څه چې څرګنده ده، مذهبي بنسټپالان او د ستمگرو بهرنیو ګوداګیان، نه ملي دي او نه دموکراتان؛ ټول هغه مرییان او غلامان دي چې د بل په آخور تړل شوي او

په هماغه موکي شنيږي. د ملي توب لومړنی ستنه، خپلواکي او استقلال لرل او د دموکراتیکو ارزښتونو بنسټيزه ستنه د ولسي پرگنو دموکراتیک حق رعایتول دي، څه چې نه یې بنسټپالان لري او نه یې گوداګیان، څه چې نه یې بنسټپالان رعایتوي او نه یې گوداګیان، بلکې دواړو د خلکو دموکراتیک حق، ولسي دموکراسي او دموکراتیک ارزښتونه په وینو لرلي او ځپلي دي.

هغوی چې پر گران هېواد د بهرنیو ستمګرو بمباریو ته اتنونه کول او د بېوزلو انسانانو وژل یې د «دموکراسۍ» او «جمهوریت» تر نامه لاندې په لېوالتیا بدرګه کول، نه ملي دي او نه دموکرات؛ هغوی چې د بهرنیو جهادي گوداګیان ول او یا هم په خپل منځني تنظیمي جګړو کې زرګونه انسانان ووژل، ولوتول او هېواد یې په کنډواله بدل کړ د ملت ضد او د دموکراتیکو ارزښتونو غلیمان وو او دي او هغوی چې د اسلامي امارت په چوکاټ کې د امریکي، انګلیس، سعودي او پاکستان د پروژې په توګه د ملت پر اوږو سپاره شول او ملت یې قصاص او تر شلاق لاندې ونيو او بیا شل کاله یې ولس په انتحاري بریدونو کې په وینو ولرو او بالاخره د دوحې د قرارداديانو په توګه پر ارګ و ننوتل، هر څه کېدای شي پرته له ملي ځواک څخه.

د یادونې وړ ده، چې هغه وطن پلورونکي خلقیان او پرچمیان چې لاسونه یې د ولس پر وینو سره دي او د غلامانو په توګه یې یو ستمګر دولت رهبري کاوه، په هېڅ ډول ملي او دموکرات ګڼل کېدای نشي، په تېره بیا، چې ځینې یې د جهادي ډلو سره د ولس پر ضد ودرېدل او ځینې یې له طالبانو سره او ځینې هم وروسته له بهرنیو ستمګرو سره د ولس چارماری ته ملا وتړله.

خو دا په دې مانا نه ده، چې یوه پدیده په خپل ضد بدلېدلی نشي. که چېرې هغه خلقیان، پرچمیان، جهاديان، تکنوکراتان، طالبان (البته په انفرادي ډول، ځکه په ډله ایز یا سازماني ډول ناشوني بریښي) د خپلو ډلو پر تېرو جنایتونو او خیانتونو اعتراف وکړي او له دې جنایتکارو ډلو سره په څرګند ډول خپل پرېکون اعلام کړي او پر ملي - دموکراتیکو ارزښتونو باور پیدا کړي، بی له شکه د ملي - دموکراتي جبهې په پیاوړي کې ګټور تمامېدای شي.

ملي - دموکراتان څوک دي؟

له هغه ځایه، چې د افغان ملت ۹۵ سلنه دهقانان، کارگران او نور زیارکېنه وګړي جوړوي، نو هغه څوک ملي ګڼل کېږي، چې د دې ستمخپلو انسانانو له منافعو او ګټو ننگه او ملاتړ وکړي. د دې ۹۵ فیصده زیارکېنو او بېوزلو وګړو منافع څه ده؟ دهقانان، کارگران او نور بېوزله زیارکېنان غواړي په یوه خپلواکه، آزاد او مستقل هېواد کې ژوند وکړي. د هېواد منابع او سرچینې د همدې زیارکېنانو په چوپړ کې وي، نه د یو موټي لوټمارو شتمنو په واک کې. د ملت ۹۵ سلنه وګړي د هېواد اصلي واکداران او واکمنان وي، سیاسي قدرت د ملت د اکثریت په لاس کې وي او د هېواد برخلیک د همدې ۹۵ سلني وګړو په لاس وټاکل شي. د ملت اکثریت لپاره ملي منافع، یانې د همدې اکثریتو ولسونو د منافعې خونديتوب په مانا ده. دا ۹۵ سلنه افغانان باید د خپل کور (هېواد) مالکان او څښتنان شي، هر هغه څوک چې د ملت د اکثریت، چې هماغه کارگران، دهقانان او نور بېوزلي انسانان دي، له همدې منافعې او ګټې څخه دفاع او ننگه وکړي یو ملي انسان شمېرل کېږي.

ملي انسان هغه کس ته وایو، چې جاسوس نه وي، هېوادپلورنکی نه وي، لاسونه یې د خلکو په وینو سره نه وي، د ستمګرو لاسپوڅی او گوداګی نه وي، له هر ډول ستمګر څخه کرکه ولري او له خپل هېواد او ولس سره مینه ولري. ملي انسان هغه دی، چې د اکثریت ولس تر څنګه ودرېدلی وي، ځکه د ملت اساسي برخه همدا زیارکېنه ولس دی نه هغه پینځه سلنه لوټمار او ستمګر خاینان. هر هغه څوک چې د ولس له اکثریت سره مرسته کوي، چې د خپل هېواد

څښتن وي، د سرچينو او منابعو صاحب يې وي، د هېواد سياسي برخليک او واک ولس وټاکي، پر ولس او پر هېواد د بهرنيو يرغلونو په وړاندې له ولس سره د ولس د منافعې لپاره ودريري، هغه ملي انسان گڼل کېږي. د يو ملي انسان موخه، د ملت د اکثريت، يانې د کارگرانو او بزگرانو او نورو زيارکښو او ستمخپلو وگړو هوساينه او آزادي ده. د دې تر څنگ يو ملي کس بايد دموکرات وي، ځکه يې له دموکراتيک حاکميت او واکمنۍ څخه د ملت د اکثريتو وگړو منافع نشي تاميندلی. د افغانستان معاصر تاريخ په روښانه توگه ښکاره کوي، چې ملي غورځنگونه که له دموکراتيکو ارزښتونو سره مل نشي، بريا يې ناشوني ده. د يو هېواد د ميشتو وگړو استقلال او خپلواکي هغه وخت خوندي پاتې کېدلی شي، چې د دموکراتيکو ارزښتونو پر بنسټ آباد شي.

دموکراتيک ارزښتونه کوم دي او څوک دموکرات گڼل کېدلی شي؟

ولسي دموکراسي د دموکراتيکو ارزښتونو اساسي او بنسټيزه سننه ده. ولسي دموکراسي هغه دموکراسي ده، چې د ولسونو د مبارزې او زيار او هاند په پايله کې تر لاسه شي، نه دا چې د بي ۵۲ په وسيله راوغورځول شي. هغه دموکراسي، چې ولسونه يې د مبارزې او کوښښ او سياسي تشکل په پايله کې لاس ته راوړي، هېڅ څوک يې له ولس څخه اخيستلی نشي. خو هغه «دموکراسي» چې د «غت غت بمونو» او بي ۵۲ په وسيله راولېدلی او يا صادر شوي وي د بي ۵۲ له بېرته الوتنې سره سم غونډيري، څه مو چې ولېدل. د بي ۵۲ «دموکراسي» نه يوازې دا چې د ولس ملاتړ يې تر لاسه نکړ، بلکې د ولس له کرکې او انزجار سره هم مخ وه، ځکه دا «دموکراسي» نه يوازې چې د ولس لپاره نه وه، بلکې د ولس د وينې تويولو، وژلو، لوټلو او پر جونگرو او کورونو يې د بمبار «دموکراتيکه» پروژې وه، دا «دموکراسي» يوازې د يوې کوچنې سلني هېوادپلورونکو تکنوکراتانو او جهاديانو په گټه ده، چې په ښکاره توگه د بېوزلو ولسونو په وينو خړوبېدله.

ولسي دموکراسي، ځنگه چې پورته وويل شول د ولس په مټ او بازو تر لاسه کېږي، نه د پروژې په ډول او د خيرات ورکولو له مخې. په ولسي دموکراسي کې لوتماران، ظالمان، ستمگران، گوداگان، ښکېلاکچالي او خاينان نه يوازې دا چې ځای نه لري، بلکې په جدي توگه خپل کيږي او برعکس يې ولسونه له خپلو ټولو دموکراتيکو حقونو څخه برخمن کېږي. په دې دموکراسي کې ولس کولای شي خپله سياسي اراده پر سياسي واک تحميل او واقعي سياسي آزادپاڼي تر لاسه کړي، نه دا چې د لوټولو په تور بازار کې د شتمنو د گټو د خونديتوب لپاره د دموکراسي تر نامه لاندې وځپل شي، وغولول شي او قرباني شي.

د دموکراتيکو ارزښتونو يوه بله اساسي سننه سيکيولاريزم دی. له سيکيولاريزم پرته، ولسي دموکراسي نشي رامېنځته کېدلی.

د افغانستان ولس په بېلابېلو دينونو او مذهبي گروهو وېشل شوي دي. دموکراتيک ارزښتونه دا اړينوي، چې ټول ولس، د دين او مذهب او فرقه ايزه گروهې پرته د قانون، سياسي ځواک، فرهنگ، اقتصاد او ټولنيزو چارو په برابر کې يو ډول مقام ولري. دموکراتيکه ټولنه يانې د گرده ولس ټولنه، بې له دې چې دين يا مذهب يې په پام کې ونیول شي. نو د يوې دموکراتيکې ټولني د جوړېدلو لپاره يو دموکرات بايد په سيکيولاريزم باور ولري او دين له سياست، قوانينو، پوهې او نورو ټولنيزو او اقتصادي چارو څخه جلا او د هر چا خصوصي کرڼه وگڼي. هر هغه دموکرات، چې پر سيکيولاريزم باور ونلري، هغه يو دروغجن او کاذب دموکرات دی، يو جهادي «دموکرات» دی، چې په اصل کې يو شرمندونکی بنسټپال دی. همدا اوس گورو چې جهاديان څنگه په درواغو ځانونه «دموکراتان» گڼي، داسې «دموکراتان» چې له سيکيولاريزم کرکه کوي او د ناورين په سترگه ورته گوري.

دموکراتیک ارزښتونه د خلکو د برابری له بهیر سره مرسته کوي، مرسته کوي چې ولسي پرگني د استبدادي ستم او ظلم څخه وژغورل شي. نو یو دموکرات، د دموکراتیکو ارزښتونو پلی کېدل د هېواد او ولس د ژغورني لپاره لازمي او اړین بولي او په دې لړ کې بی دریغه هڅه کوي او یا د خپل وس سره سم د دې بهیر له مرستې ډډه نکوي. هغه څوک چې له «نړیوالو» او بهرنیو ستمگرانو څخه دموکراسي او دموکراتیک ارزښتونه غواړي، یا په بله وینا د دموکراسی او دموکراتیکو ارزښتونو سوالگري او درويزگري کوي، هغه نه ملي دی او نه دموکرات. هغه د سینگار شوی او خونړی «دموکراسی» او د «متمدن» استبداد او بلوس یو زرخریده مریی دی.

د دموکراتیکو ارزښتونو یوه بله سنته په ټولنه کې د مېرمنو ونډه ده. په حقیقت کې د دموکراتیکي ټولني د دموکراسی ترمامیتر، په ټولنه کې د ښځو نقش او رول دی. دموکراتیکه ټولنه نه یوازې دا چې په نرسالاری باور نلري، بلکې مېرمنو او سړو ته د ټولني د دوو فعالو انساني ځواکونو په سترگه گوري او دواړه د پرمختگ او تکامل محرک ځواکونه گڼي. دموکراتیکه ټولنه، د ټولني پرمختگ، بریا او تکامل بې د مېرمنو له ونډې ناشونی گڼي او هر هغه سیاسي، اجتماعي او اقتصادي او ... غورځنگ او خوځښت، چې په کې ښځې گډون ونلري، ماته یې حتمي گڼي. د پورتنیو مواردو تر څنگ، یو دموکرات انسان ملي پیوستون هڅوي او د اقوامو تر مینځ د اتحاد او اتفاق لپاره کار کوي. البته د یادوني وړ ده، چې یو دموکرات په هېڅ توگه یو لوتمار، قاتل، ستمگر، جاسوس، نوکر او مریی د هېڅ قوم استازی نه گڼي او له ملي پیوستون او د قومونو تر مینځ د اتحاد او اتفاق څخه موخه یې د بېلابېلو قومونو او میلیتونو د زیارکېنانو او بېوزلو تر مینځ اتفاق او اتحاد دی تر څو د یوه ځپانده ځواک په توگه خپل تاریخي رول ولوبوي.

ملي - دموکراتان څه کولای شي؟

یو ملي - دموکرات تر ټولو لومړی باید د فرد په توگه خپل نقش ولوبوي. ملي منافعې مشخصې کړي او دموکراتیکو ارزښتونو ته کار وکړي. په خپل کور او گاونډ کې، په خپله سیمه او ښار کې، په کلي او باندې کې تل د زیارکېنانو له منافعې څخه، چې په حقیقت کې د ملي منافعې یو اصلي او بنسټیزه رکن دی، دفاع وکړي. بی له دې چې د جنایتکارانو قوم او ملیت او ژبه په پام کې ونیسي، د ټولو جنایتکارانو کرغېرن اعمال او کړنې افشا کړي. له هر ډول ستم او بلوس څخه د ولس د خلاصون او ژغورني ملاتړ وکړي او په دې ډگر فعاله ووسي. لنډه دا چې د آزادی غوښتنې په پار ذهنیت جوړونه یو تر ټولو مهم گام دی، چې یو ملي - دموکرات یې باید له خپل ټول توان سره تر سره کړي.

همدا ډول یوه ملي - دموکراته ډله یا سازمان باید د پورتنیو مواردو په رڼا کې هڅه وکړي چې له نورو ملي - دموکراتو ډلو او سازمانونو او گوندونو سره، له کوچنی مرستې پیل او د یو بل د ملاتړ او حمایت تر څنگ نور کولې گامونه واخلي. مشترک ټکي لا غښتلي کړي او له گډ سیاسي دریځ نیولی تر مشترکو عملي کړنو پورې د یو بل تر څنگ ودیږي. دا ډلې او سازمانونه، نن به له یو بل سره یوازې څو مشترک ټکي پیدا کړي، سبا به یې غښتلي کړي، بل سبا به مشترک سیاسي دریځ غوره کړي او بالاخره به په یووالي او پیوستون سره په سیاسي ډگر کې خپل رول ولوبوي.

همدا ډول هغه کین سازمانونه، چې پر هېوادپالنې، هېواددوستی، ملي منافعو او پر دموکراتیکو ارزښتونو باور لري، تر ټولو لومړی باید پر یوې مشترکې سیاسي ملي - دموکراتیکې جبهې کار وکړي. شاید کین سازمانونه د بېلابېلو کړنلارو له امله ونشي کړای ژر په یو سرتاسري او یا په یو سیاسي کین گوند واوري. خو پر یو مشترک ملي - دموکراتیک کار پانگونه آسانه او مقدوره ده. کین سازمانونه او ډلې کولای شي له کوچني، تر ټولو کوچني گډ ملي -

دموکراتیک کار څخه پیل وکړي؛ له دې پرته له بېلابېلو «ایزمونو» څخه غږېدل، په خیالاتو کې د افغانستان وروسته پاتې ټولنیزه او اقتصادي بڼه «پانګوالیزه» کول او بیا ورته د «انقلاب» نسخې جوړول، هغوی بابیزو ته پاتې کيږي، چې یو قروټی یې د مجلسونو تودولو لپاره وايي.

کين سازمانونه او ډلې ستر مسئولیتونه او دندې په غاړه لري. له دې څخه یې یوه، په ملي - دموکراتیک کار کې سره نژدې کېدل، پر یو ملي - دموکراتیک دریځ راغونډېدل او په یوې ملي - دموکراتیکې جبهې کار کول دي. که کين سازمانونه دا ابتکار او خلاقیت تر سره کړای شي، بی له شکه د بنسټپالانو په وړاندې به د یو الترناتیف په توګه راپورته او د ټولني د راديکال بدلون لپاره به خورا مثبت او اغیزناکه ګامونه واخیستلی شي.